

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

13. april 2012

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 154 (Alm. del) af 30.
marts 2012

Spørgsmål

”Ministeren bedes oversende talepapir fra samrådene den 29. marts 2012 om DONG, jf. FIU alm. del – samrådssp. N og O”.

Svar

Talepapir: Samrådsspørgsmål N stillet efter ønske fra Kristian Thulesen Dahl (DF):

”Ministeren bedes redegøre for ledelsesforholdene i DONG, herunder for, hvordan regeringen fremover vil varetage statens ejerskab af DONG”

Rammen for udøvelsen af det statslige ejerskab i DONG Energy og de øvrige statslige følger de retningslinjer, anbefalinger mv., som er beskrevet i den publikation, der hedder ”Staten som Aktionær”.

Udgangspunktet er, at ansvarsfordelingen i de statslige selskaber følger den, der gælder også for private selskaber, og som er fastlagt i Selskabsloven.

Det betyder, at det entydigt er selskabets ledelse, der har ansvaret for at drive selskabernes virksomhed. Ledelsen består af bestyrelsen, der har det overordnede ansvar for selskabets drift. Heri ligger endvidere en kontrolforpligtelse i forhold til direktionen, der til gengæld har ansvaret for virksomhedens daglige drift.

Selskabsloven tillægger i det store hele ikke aktionærerne i selskaber særlige pligter.

Men det er klart, at de ministerier, der har ansvaret for statslige aktieposter, er nødt til at forholde sig til, hvad der foregår i de statslige selskaber. Dette er formuleret som, at der påhviler de ansvarlige ministerier en overordnet tilsynspligt.

I bl.a. ”Staten som aktionær” er den overordnede tilsynspligt beskrevet som, at ministerierne på baggrund af den information, som selskaberne offentliggør, skal følge med i udviklingen i selskaberne.

Ligeledes anses der at være en pligt til at reagere, hvis udviklingen i et selskab gør dette nødvendigt. Hvad der præcist ligger i dette, afhænger naturligvis af, hvad det er for en situation, som et selskab handler i.

Som aktionær i et selskab påhviler det selvfølgelig også de ansvarlige ministerier at deltage i generalforsamlingen. Og her er der ingen tvivl om, at den væsentligste beslutning, som aktionærerne træffer, vedrører sammensætningen af bestyrelsen.

Ved siden af denne formelle ramme for udøvelsen af det statslige ejerskab indeholder "Staten som aktionær" også nogle overordnede principper.

Et af disse principper er, at statens ejerskab skal udøves med respekt for bestyrelsens beslutningskompetence. Med andre ord skal bestyrelsen have mulighed for at drive selskabet på det grundlag, som Folketinget har fastsat for dets virksomhed, uden at staten som ejer skal inddrages

Kun hvis der er tale om sager af stor eller principiel betydning, er det forventningen af selskaberne forinden orienterer staten som aktionær. Dette har bl.a. til hensigt at give den ansvarlige minister mulighed for, at der er den nødvendige politiske opbakning til selskabets dispositioner.

Et andet af principperne er, at staten er forpligtet til at tage et behørigt hensyn til eventuelle mindretalsaktionærer. Dette er relevant i forhold til DONG Energy, hvoraf knapt en fjerdedel af aktierne er ejet af sjællandske og jyske forbrugerejede selskaber.

Det er min opfattelse, at den ramme for udøvelsen af det statslige ejerskab, som jeg har skitseret her, overordnet både er rimelig og hensigtsmæssig.

Det er ikke det samme, som at vi ikke kan blive bedre. Og det er oplagt, at Finansministeriet i lyset af den aktuelle sag i DONG Energy vil vurdere, om der var noget, der kunne have været håndteret anderledes og i givet fald, hvordan det kan gøres fremadrettet.

Det er dog også min opfattelse, at det ikke vil være muligt som ejer at sikre sig mod situationer, hvor en adm. direktør går ud over de bemyndigelser, som har fået, og at de etablerede kontrolmekanisme dermed ikke fungerer. Og det er det, som der har været tilfældet i DONG Energy.

Derfor er det også min vurdering, at den konkrete sag om DONG Energys adm. direktør ikke i sig selv vil føre til ændringer af udøvelsen af statens ejerskab i DONG Energy.

Jeg vil her gerne indskyde, at det efter min opfattelse er opgaver, som uden tvivl bedst varetages af en professionel selskabsledelse og ikke af embedsmænd eller politikere.

I forhold til ansættelsesvilkår for direktionen og koncernledelsen har bestyrelsen nedsat et vederlagsudvalg med bestyrelsesformanden som formand, som udarbejder indstillinger til bestyrelsen.

Vederlagsudvalget skal også udarbejde indstillinger om principper for løn- og bonus- og øvrige ansættelsesvilkår for medarbejdere i chefstillinger, som refererer til medlemmer af koncernledelsen.

Inden for de rammer har direktionen, som indtil den 12. marts bestod af Anders Eldrup og Carsten Thomsen, ansvaret for den daglige drift.

På den baggrund er jeg egentlig af den opfattelse, at rammerne omkring statens ejerskabsvaretagelse og selskabets ledelse grundlæggende set har været hensigtsmæssige.

Jeg vil dog samtidig gerne tilføje, at vi generelt har fokus på at forbedre statens aktive ejerskab af statens selskaber fx gennem løbende drøftelse med bestyrelserne for de større selskaber, herunder med fokus på resultatmål og øget gennemsigtighed.

Det bør dog ikke indebære et direkte tilsyn med selskabets vilkår for aflønning af ledende medarbejdere. Det skal fortsat være bestyrelsens ansvar.

**

Talepapir: Samrådspørgsmål O stillet efter ønske fra Frank Aaen (EL):

”Ministeren bedes redegøre for, om der har været uoverensstemmelser mellem bestyrelsen, bestyrelsesformanden og DONGs tidligere direktør vedr. DONGs rolle i forhold til at løse de klimamæssige udfordringer”

Lad mig starte med at konstatere, at bestyrelsen for DONG Energy har slået fast, at selskabets strategi ikke påvirkes af Anders Eldrups fratrædelse.

Målet med DONG Energys strategi er selvfølgelig at tjene penge, men DONG Energy har også fastsat et mål om, at udledningen af CO₂ pr. produceret kWh el og varme skal halveres fra 2006 til 2020. Og sidste år var selskabet med en reduktion på ca. 24 pct. i forhold til 2006 allerede nået halvdelen af vejen.

Midlerne til at nå dette mål er især øgede investeringer i havvindmøller og omstilling af kraftvarmeværker.

Og der bliver investeret i DONG Energy. I perioden 2011-2014 forventes nettoinvesteringerne at udgøre i størrelsesordenen 40 mia. kr. Tages der højde for, at selskabet også løbende gennemfører frasalg, herunder af andele i deres havvindmølleprojekter, dækker det over bruttoinvesteringer, der er væsentligt højere.

Af selskabets årsrapport fremgår endvidere, at der alene inden for det forretningsområde, der hedder Wind Power, blev investeret for knapt 11 mia. kr.

Det fremgår også, at DONG Energy forventer en fordobling af selskabets vindkapacitet i perioden fra 2011 og 2014. Det svarer til en stigning i produktionskapaciteten på ca. 1.000 MW, eller hvad der svarer til 2½ gange havvindmølleparken ved Anholt.

Og i disse tal er fraregnet fx den andel af havvindmølleparken ved Anholt, som PensionDanmark og PKA vil komme til at eje.

Endelig har DONG Energy alene inden for de sidste 14 dage offentliggjort, at man har indgået et joint venture med det britiske Centrica om at udvikle havvindmølleprojekter i det irske hav, og at man gennem selskabet A2SEA, som ejes i fællesskab med Siemens Wind Power, har indgået en kontrakt om levering af et nyt fartøj til installation af havvindmøller.

Når jeg nævner dette, er det blot for at pege på, at der i DONG Energy allerede er truffet mange beslutninger, der rækker flere år frem, og som betyder, at vedvarende energi vil udgøre en stadig større andel af selskabets produktion.

Det er imidlertid også væsentligt for mig at understrege, at denne omstilling af DONG Energy gennemføres, fordi investeringerne i grønne teknologier forventes at give et forretningsmæssigt afkast.

Det ligger således fast, at DONG Energy skal drives på et forretningsmæssigt grundlag.

Sådan har det været, siden Folketinget besluttede at stifte Dansk Olie og Naturgas, og sådan bør det efter min mening fortsat være.

Langt størstedelen af DONG Energys virksomhed drives i konkurrence med andre energiselskaber og en stadig større del foregår i andre lande end i Danmark.

Det betyder bl.a., at DONG Energy skal drives forretningsmæssigt, hvis vi skal undgå konflikter med statsstøttereglerne. Men jeg synes også det ville være svært at forklare, hvorfor de danske skatteborgere skal påtage sig risikoen ved at investere i fx en britisk havvindmøllepark, hvis ikke DONG Energy opnår et forretningsmæssigt afkast af disse investeringer.

Og til sidst – men ikke mindre vigtigt af den – har staten en forpligtelse over for til mindretalsaktionærerne til at sikre, at DONG Energy drives forretningsmæssigt.

I den forbindelse vil jeg også erindre om, at det netop var nogle af de nuværende mindretalsaktionærer, der ved at støtte op om den danske energifusion, sikrede, at vi overhovedet har noget der hedder DONG Energy. Havde de handlet som nogle af de andre aktionærer i Elsam, havde størstedelen af den danske elsektor formentlig i dag været på udenlandske hænder.

Vi kan selvfølgelig glæde os over, at den strategi, som DONG Energy synes er den forretningsmæssigt mest fornuftige, samtidig er til gavn for klimaet og den danske vindmøllersektor.

Men det ændrer ikke grundlæggende ved, at klimaet er noget, vi politikere må tage os af. Kun hvis vi definerer de rette rammebetingelser og økonomiske incitamenter, der gælder for alle energiselskaber, er der sikkerhed for, at vi når de ønskede klima- og energipolitiske mål. Den netop indgåede energiaftale er et godt eksempel herpå.

På baggrund af ovenstående følger det også, at der næppe kan have været uenigheder om DONG Energys rolle i forhold til at løse de klimamæssige udfordringer. DONG Energy skal drives forretningsmæssigt og har således ikke en selvstændig rolle i forhold til klimapolitikken, sådan som spørgsmålet synes at lægge op til.

Derimod har der været en diskussion om, hvor store ambitioner DONG Energy kan have i forhold til havvindmølleudbygningen. Det er imidlertid en diskussion, der har handlet om, hvor store finansielle risici et statsligt ejet selskab med rimelig kan påtage sig. Ikke om hvor ”grøn” virksomheden skal være.

Det er imidlertid også min forståelse, at det er en diskussion, der aldrig er blevet konkluderet på. Derfor er det da også min forventning, at selskabet forsat vil arbejde for at sikre, at de kompetencer, der er opbygget inden for havvind, anvendes bedst muligt.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon